

СУТНІСТЬ І РОЛЬ ВВП ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Проведено аналіз основних положень ВВП, що визначають економічне зростання країни. За даними Держкомстату України показано динаміку ВВП України та проведено його порівняльну характеристику з країнами СНД. Показано, що ВВП характеризує єдність взаємопов'язаних аспектів економічного процесу, виробництва матеріальних благ і надання послуг, розподіл доходів, кінцевого використання матеріальних благ і послуг. Він охоплює результати економічної діяльності всіх підприємств, організацій та установ як сфери матеріального виробництва, так і сфери послуг, є найбільш загальним показником кінцевого результату економічної діяльності в цілому в національній економіці.

Ключові слова: валовий внутрішній продукт, економічне зростання, індекс обсягу виробництва.

Lozunska S.

NATURE AND ROLE OF GDP FOR ECONOMIC GROWTH

The analysis of the main provisions of GDP, which determine economic growth. According to State Statistics Committee of Ukraine it is shown the dynamics of Ukraine's GDP and it was held comparative descriptions with the CIS countries. It is shown that GDP characterizes the unity of interrelated aspects of economic process, the production of material goods and services, income distribution, end use of material goods and services. Covering economic performance of enterprises, organizations and institutions as a sphere of material production and service sectors, is the most common outcome measures for economic performance in the entire national economy.

Keywords: gross domestic product, the economic growth, production index..

Вступ. Економічне зростання - це збільшення обсягів реального ВВП в одному періоді порівняно з іншим. Економічне зростання являє собою зростаючу здатність економіки до реалізації своїх виробничих можливостей. Сутність економічного зростання полягає у розширеному відтворенні тих самих товарів і послуг з використанням незмінної технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Прогнозуванню показників ВВП на стадіях економічного відтворення України присвячено багато робіт українських вчених: В. Гейця, М. Гольцберга, та зарубіжних авторів, серед яких Г. Тейл, Л. Тімберген, П. Пойхонен.

Постановка завдання. Метою цієї статті є розкриття сутності і ролі ВВП як одного з основних макроекономічних показників економічного зростання. Для цього проведено аналіз ВВП за період 2001-2010 рр. За даними Держкомстату України зроблено порівняльну характеристику ВВП з країнами СНД.

Виклад основного матеріалу. Реальний ВВП на душу населення використовується на практиці як найобгрунтованіша характеристика економічного добробуту. Валовий внутрішній продукт (ВВП) охоплює вартість усіх кінцевих товарів і послуг за допомогою факторів виробництва, незалежно від того, кому ці ресурси належать. У ВВП включається продаж кінцевих товарів, але в ньому не враховується продаж проміжних товарів. ВВП вимірює щорічний обсяг вироблених економікою

товарів і послуг. Виходячи з будь-якого із цих визначень, економічне зростання вимірюється річними темпами зростання ВВП в процентах [1].

Основним показником, що характеризує економічне зростання, є показник ВВП у розрахунку на одну особу.

Таблиця 1.1

Валовий внутрішній продукт за період 2001-2009 рр.

(до попереднього року)

Роки	ВВП у розрахунку на одну особу, %	ВВП у розрахунку на одну особу, грн.
2001	111,1	4195
2002	106,3	4685
2003	110,5	5591
2004	113,0	7273
2005	103,5	9372
2006	108,1	11630
2007	108,6	15496
2008	102,9	20495
2009	85,2	19832

Аналізуючи соціально-економічне становище України за період 2001-2009 рр. можна відзначити, що в нашій країні існують передумови до постійного економічного розвитку. Вони характеризуються не лише ростом, але і спадними тенденціями економічного зростання.

Таблиця 1.2

Зведена таблиця індексів обсягу виробництва основних видів продукції за 2001-2009 рр.

(відсотків до попереднього року)

Основні види продукції	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Добувна та переробна промисловість	115,0	108,1	117,1	112,7	102,7	105,8	108,3	94,4	76,7
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	118,2	108,4	120,0	112,4	113,7	110,0	107,5	97,9	94,0
Легка промисловість	113,8	100,4	104,0	113,6	100,3	98,1	97,4	89,4	74,2
Хімічна та нафтохімічна промисловість	110,6	106,5	116,8	114,4	109,8	103,2	108,4	91,4	77,0
Машинобудування	118,8	111,3	135,8	128,0	107,1	111,8	119,0	100,3	55,1
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	102,6	101,1	104,7	98,9	102,9	106,7	102,3	98,2	88,9
Виробництво продукції рослинництва	112,6	98,0	85,4	135,4	97,0	101,7	90,5	130,5	94,8
Виробництво продукції тваринництва	107,0	105,3	93,5	02,0	104,7	103,6	97,7	100,1	103,8
Виллов риби та добування інших водних живих ресурсів	95,2	88,0	84,6	91,0	117,6	86,2	93,4	114,4	105,0
Обсяг виконаних будівельних робіт	103,5	94,2	126,5	117,2	93,4	109,9	115,6	84,2	51,8

За оперативними даними протягом періоду 2001-2009 рр. індекс валового внутрішнього продукту та індекс обсягу виробництва основних видів

продукції коливався по-різному – від стрімкого зростання до спаду в залежності від економічного стану країни.

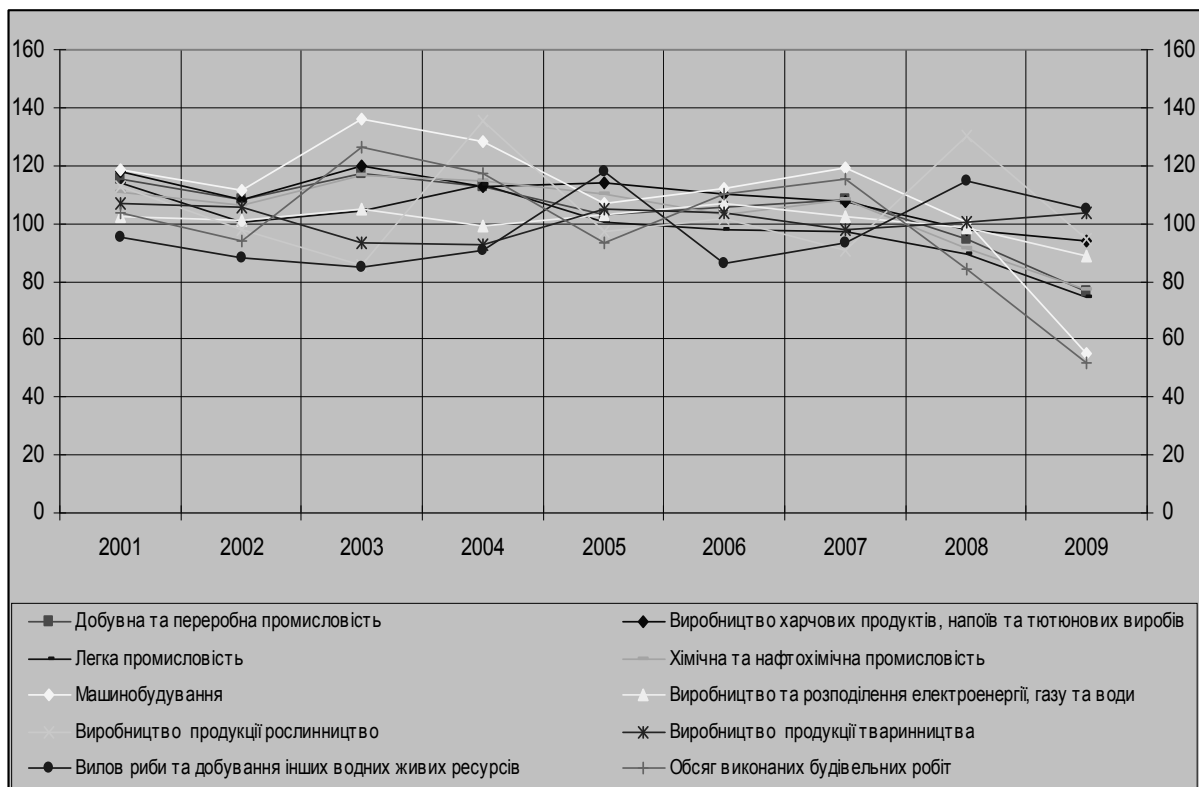

Рис 1.1. Динаміка індексів обсягу виробництва основних видів продукції за 2001-2009 рр.

Виходячи із статистичних даних табл. 1.2, можна спостерігати тенденції зростання чи спаду основних видів продукції за період 2001-2009 рр. Так на прикладі, добувна та переробна промисловість, виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів; хімічна та нафтохімічна промисловість та обсяг виконаних будівельних робіт характеризували найбільшими темпами зростання у 2003 році. Легка промисловість зростала тільки у 2004 році, а виробництво та розподілення електроенергії, газу та води зросло 2006 році; виробництво продукції рослинництва стрімко зросло у 2004 році, а виробництво продукції тваринництва найвищий показник мало у 2001 році; вилов риби та добування інших водних живих ресурсів зросло у 2005 році [4].

лити, що у різних країнах частка споживання у ВВП коливається в межах 60 – 70 %. Це слід враховувати при оцінці стану розвитку їх економіка.

Виходячи із вищевказаного можна спостерігати, що світова економічна криза по-різному вплинула на розвиток ВВП у країнах СНД. У деяких країнах спостерігається значне зниження ВВП, а саме у Вірменії, Молдові, Росії та Україні, а у таких країнах як Вірменії та Казахстані значення ВВП майже відповідає попередньому року. Україна у 2004 році відповідно до попереднього року мала найбільший показник ВВП у порівнянні з іншими країнами СНД за даний період.

Розглянувши один із основних макроекономічних показників ВВП, можна зробити висновок про те, що він відіграє важливу роль у

Таблиця 1.3

Валовий внутрішній продукт показників країн СНД за період 2001-2009 рр.

(у постійних цінах)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Азербайджан	109,9	110,6	111,2	110,2	126,4	134,5	125,0	110,8	109,3
Білорусь	104,1	104,7	106,8	111,0	109,2	109,9	108,2	110,0	100,2
Вірменія	109,6	112,9	113,9	110,1	113,9	113,4	113,8	106,8	85,6
Грузія	104,5	105,4	108,6	108,4	107,7	108,6	112,7	104,0	
Казахстан	113,2	109,5	109,2	109,1	109,2	110,6	109,7	102,4	101,0
Киргизстан	105,3	99,5	106,7	107,1	99,4	102,7	108,2	107,6	102,3
Молдова, Республіка	106,1	107,2	106,3	107,3	108,4	104,6	103,3	107,6	92,3
Російська Федерація	105,7	103,9	107,1	107,1	106,4	106,7	108,1	105,6	92,1
Таджикистан	110,2	109,1	110,2	110,6	106,7	107,0	107,8	107,9	103,4
Україна	109,0	104,1	108,5	112,0	102,4	107,0	107,3	102,1	84,1

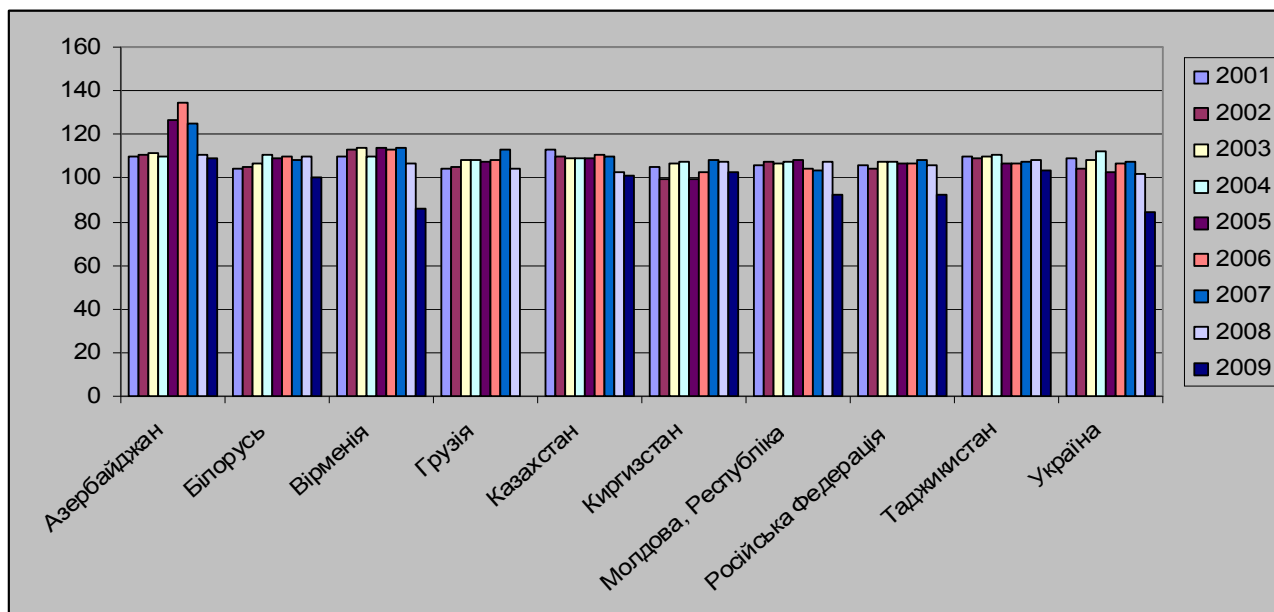

Рис. 1.2. Порівняльна характеристика ВВП показників країн СНД

Як бачимо, що спад основних видів продукції суттєво спостерігався у 2009 році.

Як свідчать дослідження провідних вчених, фактором економічного зростання є споживання валового внутрішнього продукту. Слід підкрес-

визначенні економічного зростання суспільства, створюючи базу дослідження та аналізу для макроекономіки країни [3].

Висновки. У процесі дослідження проведено аналіз основних показників ВВП, що визна-

чають економічне зростання країни. Показано, що ВВП характеризує єдність взаємопов'язаних аспектів економічного процесу, виробництва матеріальних благ і надання послуг, охоплює результати економічної діяльності всіх підприємств, організацій та установ як сфери матеріального виробництва, так і сфери послуг, є найбільш загальним показником кінцевого результату економічної діяльності в цілому у національній економіці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Макконел К. Р. Экономика: принципы, проблемы и политика / К. Р. Макконел, С. Л. Брю ; [пер. с англ.] – М.: Республика, 1992. – 399 с.
2. Геєць В. М. Перехідна економіка: підручник / [В. М. Геєць, Є. Г. Панченко, Е. М. Ліанова та ін. ; за ред. В. М. Геєця.] – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.
3. Ватаманюк З. Г. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка / З. Г. Ватаманюк, С. М. Панчишин, С. К. Реверчук / К. : Видавничий дім „Альтернативи”, 2001. – 608 с.
4. www.ukrstas.gov.ua

УДК 005.32:331.101.3:061.5

Кучер Л. Р.

ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ ПОБУДОВИ МОТИВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Запропоновано модель мотиваційного механізму управління персоналом торговельних підприємств та охарактеризовано його складові елементи, висвітлено завдання запропонованого мотиваційного механізму та етапи його побудови.

Ключові слова: мотиваційний механізм, матеріальне мотивування, нематеріальне мотивування, соціально-трудові та економічні відносини

Kucher L.

PERSPECTIVE WAYS OF CONSTRUCTION OF MOTIVATION MECHANISM OF MANAGEMENT BY THE PERSONNEL OF TRADING ENTERPRISES

The model of motivation mechanism of management by the personnel of auction enterprises is offered and his component elements are described, the tasks of the offered motivation mechanism and stages of his construction are reflected.

Keywords: motivation mechanism, material reason, immaterial reason, social-labour and economic relations

Постановка проблеми. В умовах глобалізації та інтеграції ринків праці, інтенсифікації процесів інформатизації в діяльності суспільства та окремих підприємств, актуалізації інтелектуально-інноваційного чинника побудови конкурентоспроможної економіки підвищуються роль та потреби якісної зміни професійно-кваліфікаційної мобільності працівників, їх менталітету та мотиваційного механізму управління персоналом. Економіка України щорічно втрачає значні обсяги коштів з причини неповного використання потенціалу працівників, а рівень продуктивності праці значно відстає від продуктивності праці в розвинених країнах. Причинами цього є зростання непорядкованості соціально-трудових відносин, незацікавленості працівників підприємств у підвищенні

працевіддачі, неналежне врахування нематеріальної складової мотивування та невідповідне до результатів матеріальне стимулювання.

Питання мотивування праці та підвищення її продуктивності досліджували ряд науковців. Зокрема Гацура В., Червінська Л., Шинкаренко В., Криворучко О. досліджували мотивацію праці та її вплив на результати діяльності Рубан Т., Кравчук І. та інші основну увагу звертали на проблеми матеріального стимулювання; Гривківська О., Колот А., Сирота О. висвітлювали систему мотивації праці працівників. Н. Дацко, О. Дацко, Б. Москаль досліджували питання продуктивності праці працівників торговельних підприємств та напрями їх підвищення. Однак питанню формування ефективних мотиваційних механізмів ці